

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Furtum

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

uincibilis, quæ excuset à mortali: Ita Tannerus in 1. 2. disputat. 4. quest. 9. dub. 1. num. 14. part. 4. tractat. 2. resolut. 35. An sit peccatum, optare, ut fornicatio esset licita, dictum verb. *Desiderium prauum.*

Et an igno- Qui fornicationem cum eadem perso-
*ràtia à pec-*na frequentat, dicitur concubina-
*cato mor-*rius, qui an absolui debeat ante con-
*tali excu-*cubinam expulsam, vide verb. *Confessa-*
sare possit? rius, à numero 36.

An mulier 2. Cæterum fornicationem vi patl,
obtinere repugnando vi, conatu, clamoribus, & c.
possit vim cum animo non consentiendi, non est
impudici- mortale. Ita Tannerus disput. 2. quest.
tiam pati 1. dub. 4. num. 36 & alij. Et quamuis mu-
suspendendo lier fornicationi violentæ cooperari
consensum. non possit ex quouis periculo, tamen

ad vitam, mortem, infamiam, & c. potest
externam corruptionem pati, non con-
sentiendo, & merè passiuè se habendo,
quæ dum non vult consentire, & facit
quod potest, non tenetur mori, dehone-
stari, & c. Præceptum enim resistendi est
positiuum quod non obligat in omni
euentu, sed iuxta mensuram rationis, &
quando non adest tantum periculum.

Ita Molfesius tom. 1. tract. 8. cap. 2. num. 38.
Quæ doctrina procedit contra Salas in
part. 2. tom. 1. tractat. 3. disputat. 3. sect. 1.
num. 31. Quando non adest periculum
consensus: nam cum tali periculo nullo
pactò licet; exponere enim se periculo
consentiendi est in se in se malum, præ-
cepto negatiuo prohibitum, quod obli-
gat in omni euentu, & cum quouis in-
commo. part. 3. tractat. 6. resolutione 31.
Et in Addis. secundò, resolutione 27.

Et an for- 3. Peccatum fornicationis inter Rō-
*nicatio in-*gulares est contra bonum commune, si
*ter Religio-*læpius fiat, ita Miranda tom. 1. quest. 11
fos sit cōtra fando Pitigianus cap. 11. *Addis. lit. A.*
bonum cō- Valerius verò verb. *Inquisitio diff. 1. num. 6.*
mune? tunc hæc peccata esse contra bonum
publicum, inquit, quando timeri potest
publicatio, secus si fiant cum tali perso-
na, & modo, ut verisimiliter credantur
numquam detegenda fore. Aduerte ve-
rò, quod quamuis hæc peccata sint con-
tra bonum publicum, debent nihilomi-
nus fraternè corrigi, si speratur fru-

ctus, quod etiam in casu hæresis, & sol-
licitationis docent multi Doctores.
part. 3. tractat. 2. resolutione 69. Et part. 7.
tractat. 3. resolutione 62.

4. Fornicatio est per se mala, neque
vllò vnquam casu posse esse licitam, sic
etiam de pollutione dicendum est, & si
licet desiderare ob sanitatem, non licet
eam procurare. Vasquez part. 9. tractat.
9. resolut. 59. Nec de ea datur, ignoran-
tia inuincibilis apud Christianos §. No-
ta tamen.

F V R T V M.

1. * FURTUM est iniusta ablatio rei *Furtum est*
alienæ inuito domino. Est ex *prohibitum*
suo genere peccatum mortale, & pro- *in septimo*
hibetur in septimo legis præcepto, *Non præcepto*
furaberis. Et quidem furtum propriè di- *Decalogi.*
citur, quando res aliena sumitur, domi-
no ignorante. Quando verò accedit vio-
lentià, dicitur rapina. †

2. Porro hoc præceptum de non fu- *Quod non*
rando, ait Albertinus Rubric. de har. in 6. *prohibet*
quest. 8. num. 9. & cum eo multi viri do- *surripere*
cti, non habere locum in Christianis *bona infi-*
sursipientibus res ab infidelibus cū con- *delium de*
sensu Principum. Itaque captiuus, iniuste *consensu*
ab infidelibus detenti, possunt à domi- *Principis.*
nis particularibus absque iniustitia fu- *Nam Chri-*
rari, quantum sufficit ad congruam cō- *stiani Tur-*
pensationem pro iniuria captiuitatis, *caru man-*
mercede seruitutis, cessante damno e- *cipia possit*
mergente in suis negociationibus, & *furari &*
bonis ob absentiam à patria, etiam pro *cōpensare*
sufficiencia redemptionis, tã à dominis *sibi omnia*
suis, quã ab alijs, eiusdem Republicæ, *damna,*
sue iudæis, sue Turcis. Ita aliqui Theo- *Et c. ab in-*
logi in Congregatione de Propaganda *fideli quo-*
Eide apud Peyrinum *pru. Minim. com. 3. cunque.*
tract. 4. num. 29. Immo probabilis est *Immo pro-*
opinio Lublini quod Turcarum manci- *babile est*
pia possint subripere quæcunque volu- *furari posse*
erint, ex tacito sui Principis consensu. *quacunque*
Quod quamuis doceat de mæcipiis quia *voluerint*
Christiani manentes in terris Turcarū,
ut plurimum sunt mancipia, extenden-
dum tamen est cum Molina, de iust. tom. 1.
tractat.

tractat 2. disputat. 37. num. 1. & aliis ad quemlibet Christianum. Et idem dicitur cum Sanchez *opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 4. dub. 3. n. 38.* quoad vectigalia à Turcis imposita, quod nimirum fraudari possit à Christianis Et ratio horum est, quia Turcæ sunt hostes publici, & bona Christianorum tyrannicè possident. Unde Principes Christiani habeat ius bellum ipsi gerendi, eosque iure belli rebus suis spoliandi. Præsumitur autem adesse consensus Principum, quod omnes illorum bona surripiant, eorumque vires debiliores reddant. Limita prædicta, nisi sequatur scandalum, vel damnum aliorum Christianorum. Item nisi interueniat mendacium, conscientia erronea, aut fractio fidelitatis, vt si quis Turcæ haberet saluū conductum. In quibus casibus Christiani furantes bona Turcarum peccarent, & si cum Turcis inirent foedus, vel aliquod saluum conductum, teneretur ad restitutionem, quia in his furtis nullo pacto præsumi potest consensus Principis Christiani. In his casibus Medoza *quæst. 8. post 7. concl. & conclus. 8.* & alij illos excusant à restitutione: tum quia restituendo auferent vires hostibus Ecclesiæ: tum etiam, quia præsumitur consensus Principis quoad substantiam, si non quoad modum *part. 5. tract. 13. resolutione 98.*

Licet etiã furari in necessitate. In peccato furti datur parua materia.

3 Hoc etiam præceptum non habet locum in extrema necessitate, in qua omnia sunt communia. Vide *verb. Pauper.*
4 † Regulariter autem, vt supra diximus, furtum est peccatum mortale, nisi excuset paruitas materiæ, vel alia circumstantia. Et quidem paruitas materiæ excusat à mortalitatem in furto Reliquiarum, quæ secundum Palaum *tom. 2. tractat. 8. disputat. 1. punct. 6. num. 19.* non tam ex quantitate, quam ex dignitate, & æstimatione pensari debet. Et accipiens Reliquias ab Ecclesia etiam de licentia Episcopi, vel Præpositi, non excusatur à furto sacrilego: nam hi non habent illarum dominium. Ita Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 2. cap. 43. num. 23 part. 5. tractat. 5. resolut. 35.*

Quantitas
5 Sed quænam quantitas pecuniæ,

vel alterius rei temporalis sufficit ad peccatum mortale? Respondeo in hac re quot capita, tot sententiæ. Nauarr. *man. eadem in cap. 17. num. 4.* ait, esse dimidium regalē Salonijs *in 2. 2. tom. 1. qu. 66. art. 6. contr. 1.* vnum argenteum. Medina *in part. 2. qu. 88. artic. 8.* duos. Valentia *tom. 3. disp. 5. quæst. 10. punct. 16. tres.* Vega *summ. tom. 1. c. 129. num. 12.* quatuor, vel quinque. Molina *de iust. tom. 3. disputat. 685.* quantum satis est ad conducendam operam fossoristarum vnus diei, circa ordinarios. Marchantius *resol. post. ad Decalog. cap. 7. quæst. 1. victum vnus diei eius personæ,* à qua quis furatur. Rodriquez *sum. 10. c. 118. num. 27. 29.* duos aureos. Bannez *in 2. 2. quæst. 66. art. 6.* maiorem quantitatem: ex quibus opinionibus prima est nimis rigida, dux vltima nimis laxa. Probabilior est Bonacina, qui de *conter. disputat. 2. quæst. 8. punct. 1. num. 7.* distinguit quatuor genera personarum. Primum, illustrium, & splendide viuentiū. Secundum, communium, & viuentium ex redditibus. Tertium, mechanicorum, & labore viuentium. Quartum, mendicantium. Respectu ergo personarum primi generis ait, quantitatem notabilem, vt minimum esse nummum aureū: Respectu secundi generis, quatuor regales plus minusve. Respectu tertij, duos. Et tandem respectu quarti, vnum. *part. 1. tractat. 17. resolutione 5. 7.* Et cum hac opinione videtur concedere opinio Marchantij *part. 5. tr. 5. resol. 34.*

6 Porro doctrina supradicta procedit quoad externos. Nam de furtis filiorum, & Religiosorum aliter philosophandum est, plus enim in his quam in illis requiritur ad furtum mortale. *Ibid. in fine.* Itaque, omnia opinione Rebellij *part. 1. lib. 3. quæst. 15. sect. 3. num. 22.* & aliorum communiter quod in Religiosis sufficit, quod sufficit in secularibus: item opinione Mirandæ *tom. 1. quæst. 28. art. 17.* qui id non determinat, sed determinandum relinquit in particulari pro temporum, locorum, & personarum varietate: Mendoza *quæst. 8. post. de pauper. relig. concl. 9.* qui ponit, sufficere duos argenteos: & Fauli *lib. 3. quæst. 193. num. 21.*

Bbb 2

qui

verd nota- bilis non eadem in omnibus.

Et quando filius furatur à patre & Religiosus à monasterio, maior quantitas requiritur.

qui in Monasteriis ditissimis dicit esse tres argenteos, in mediocribus, duos, in pauperibus, vnum: mihi placet opinio Sanchez summ. tom. 2. lib. 7. cap. 20. num. 3. ¶ Requiritur saltem quatuor argenteos. Sed Ledesma add. ad summ. tom. 2. ca. 4. ait non sufficere octo, vel nouem regales de rebus monasterij, vel particularis Religiosi, si semel aut bis in anno sumantur. Et in comestibilibus plus requiritur. Et tandem Rodriguez tom. 4. cap. 148 num. 27. & 29. & ante illum Sorus, dicunt requiri quantitatem aureorum duorum. Sed hæc opinio videtur laxa. part. 1. tractat. 5. resolut. 30.

Sed multa furtamodica faciunt mortale. ¶ Cæterum multa furta parua ex DD. communi coalescunt ad faciendū vnum graue mortale. Vnde si quis paulatim modica surripserit, & in vltimo furtulo complente materiam peccati mortalis recordaretur præteritorum, peccaret mortaliter, & teneretur ad restitutionem.

Varia sententia. Quia incipit esse iniquus detentor rei alienæ in notabili quantitate inuito domino. part. 5. tractat. 5. resolutione 52. in fine, & olim. part. 1. tractat. 6. resolut. 34. Tenetur autem sub mortali non ad totam quantitatem, sed tantum ad illam, qua ablata, furtum non remaneret notabile. Ita Atagonius in 2. 2. quæst. 66. art. 6. & Granadus in part. 2. contr. 0 tractat. 2. disputat. 2. sect. 3. num. 51. putat, quod si furans vltimum obolum, haberet animum statim illum restituendi, non peccaret mortaliter, quia illa modica retentio non esset notabilis iniuria. Et idem si obolos priores consumpserit, & haberet animum restituendi, quando fiet ditior. part. 3. tractat. 6. resolut. 25. Immo dicitur verb. furtum num. 8. & Benaducius part. 1. cap. 1. numero 28. absolute docent modica furta nunquam coalescere ad constituendum mortale, & inducendum onus restitutionis, nisi procedant ab eadem voluntate continuata.

Verior est affirmatiua, adhibitis certis circumstantiis. Nam alioqui multa venialia non consistunt in vnum mortale. Verum, stando in prima sententia, quam sustinemus, limitanda videtur primò, tunc furta modica coalescere in vnum, quando fiunt in eodem genere negotij, & animo

direscendi, vt contingit in vendentibus oleum, & similia. Secundò, quando non sit magnum interuallum inter ipsa, quod secundum Sanchez summ. tom. 2. lib. 7. cap. 21. num. 10. est spatium vnus anni secundum Filliuccium tom. 2. tr. 31. cap. 10. n. 144. probabilius, vnus mensis, vel dimidij. Tertio, maiorem quantitatem requiri ad mortale in furtis minimis, quam in alijs, & eo maiorem, quo plures sunt domini, quia tunc sunt minus inuiti. Ita Sanchez num. 17. Puto autem requiri quantitatem duplo maiorem. Et tandem id non procedere in modicis furtis fan ulotum, & ancillarū de rebus comestibilibus ordinarijs, quæ claudij non solent, non vt illa vendant, sed comedant. Ita Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 8. n. 48. & Bonacina de larg. disp. 1. punct. 5. n. 7. resolut. 34. cit. sit quod dictum est de famulis, dico etiam de Religiosis cum Bonacina. Ibid. part. 1. tr. 6. resolut. 55.

8 Qui post notabilem quantitatem per minima furta sublatam, addit furta alia parua secundum Sanchez num. 7. committit noua peccata mortalia: quia renouat implicite voluntatem retinendi rem alienam in quantitate notabili. Filliuccius num. 246. hoc negat, quia talia furta non consummant notabilem quantitatem, sed consummata augent, donec accedat alia summa notabilis in qua erit nouum mortale. Megala in 2. 2. lib. 2. cap. 1. quæst. 3. n. 35. distinguit, & si in interrupta voluntate id faceret, non peccare mortaliter, peccare verò si continuata voluntate non restituendi. Omnes hæc opiniones sunt probabiles, & tutæ. part. 2. tract. 17. resolut. 43.

9 ¶ Si plures conueniant ad furanda multa modica constituenta notabilem quantitatem, vnusquisque peccabit mortaliter. Nam cum non sit maior ratio in vno, quam in alio, totum damnum imputatur singulis. * Quod si vnusquisque seorsim modicum acciperet ab eodem, quamuis alios sciat id facientes non tamen illos iuaret, hortaretur, & c. probabilis est opinio Sanchez n. 22. & aliorum contra Vasq. in part. 2. tom. 2. disputat. 146. cap. 2. num. 5. & DD. communiter,

non peccare mortaliter. Nam non peccat mortaliter ratione sui furti, est enim modicum; nec ratione alieni, quia ad illud non concurrat, & prater ipsius intentionem est, quod suum cum aliis iungatur *part. 2. tractat. 17. resolut. 42.* Ob quam etiam rationem dicendum cum Vasquez *ibid. num. 6.* contra Bonacinam *de contr. disputat. 2. quest. 8. punct. 2. num. 5.* eum, qui modicum furaretur a Petro, a quo alii notabilem quantitatem surripissent, non peccare mortaliter. Nam is non esset causa notabilis damni, quia iam illatum erat, & furtum suum est partium. *part. 2. tractat. 17. resolutio. ne 41.*

Non bene dicitur Valer. licere omnibus ingredi alienam vineam, & vnum, vel alterum racemum comedere, ex Deuteronomio 23 ubi dicitur; *Ingressus vineam proximi tui, comede vnas quantum tibi placuerit, foras autem ne offeras tecum.* Sed si hæc opinio esset vera, vix vinearum dominis. Nec video cur non idem dicendum esset de pyris, ficis, pomis, &c.

10 Adverte quod Valerius *verb. Peccatum diff. 23.* ait, licere, absque vlla culpa ingredi alienam vineam, & vnum, vel alterum racemum comedere, ex Deuteronomio 23 ubi dicitur; *Ingressus vineam proximi tui, comede vnas quantum tibi placuerit, foras autem ne offeras tecum.* Sed si hæc opinio esset vera, vix vinearum dominis. Nec video cur non idem dicendum esset de pyris, ficis, pomis, &c.

Furtum rei sacre est sacrilegium.

11 Furtum rei sacre, aut de loco sacro, est sacrilegium. Quod ad alias furti circumstantias in confessione explicandas, vide *verb. Circumstantia ubi.*

12 Volenti furari a paupere licitum est proponere minorem iniuriam, quam inferret furando a divite. An etiam consulere, ut a divite potius quam a paupere, nummos surripiat. Vide *verb. Scandalum, num. 5.*

Sipromulgatur censura contra non revelantes furtum, & si furtum est filii eius, qui bona amittit, nemo tenetur illum, vel eius complices revelare.

13 Quando promulgatur monitorium, ut reveleetur furtum factum de bonis certa personæ, non tenetur quis revelare filium talis personæ, si ille furatus esset, nisi constet mentem patris esse, ut etiam filius, si reus sit, manifestetur. Nam pater nunquam presumitur velle filios diffamare. Ita contra Naldum *verb. Excommunicat. num. 8.* & *verb. Filius num. 3.* Raynaud. *de monit. par. 1. cap. 3. quest. 14.* Qui tamen id non extendit ad complices. Sed hoc etiam est difficile, nam eo ipso quod revelan-

tur socii, & complices, certum moraliter est detegendos esse filios *p. 5. tract. 13. ref. 69.*

Ex furto oritur obligatio restitutionis tam in iure, quam in concussis, de qua re vide *verb. Restituere quis teneatur ex iniusta actione.*

14 Siquis furatur aliquem librum historiarum ex bibliotheca Regularium peccat, & tenetur illum restituere, et si habeat animum duplum largiendi Monasterio. Diana *part. 10. tractat. 13. resolut. 42.*

GABELLAS Imponere.

1 **A**D gabellarum iustam, & licitam impositionem requiritur iustitia, tum ex parte causæ efficientis, ut qui illas imponit sit supremus populi dominus, alium superiorem in temporalibus non agnoscens, quales sunt Papa, Imperator, Reges, multiq; Duces, ac Republicæ, vel alii inferiores de licentia Papæ, aut Principis supremi: tum ex parte causæ materialis, quæ duplex est, mediata, ut est persona, & immediata quæ sunt illius bona: tum etiam ex parte causæ formalis, & finalis. Si ex omnibus his capitibus adsit iustitia, quam explicabimus, gabellæ licite imponentes & eorum imponentes excommunicantur in quinto Canone Bullæ *Coenæ.*

Gabella non possunt imponi absq; metu excommunicationis nisi iusta sint.

2 Circa causam materialem remotam, illicita est omnis gabella imposta super rebus Ecclesiasticorum, & illam imponentes incuriunt excommunicationem *cap. quamquam, & Bullæ Coenæ can. 8.* ut docet Duardus *in Canon. 5. quest. 6. num. 15. par. 1. tractat. 2. resolut. 48.* Non solum si imponatur super bonis Ecclesiasticis, sed etiam super patrimonialibus: nam ubi canon dicit imponentes decimas, &c. personis Ecclesiasticis, ac eorum Ecclesiarum bonis, distinguit distinctionem eorum a dictione Ecclesiarum, vnde cadere non potest, nisi in bona patrimonialia.

Et nuntiam erunt iusta, si tamen imponant Ecclesiasticos.

